

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин

**INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT**
**МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ
ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 19 травня 2023 року)

Суми
Сумський державний університет
2023

Рецензенти:

Дурановські Войцех Хенрік – PhD, Опольський університет (м. Ополье, Польща);

Таранюк Леонід Миколайович – д-р екон. наук, професор, Сумський державний університет (Україна)

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 4 від 20 жовтня 2023 року)*

International Economic Relations and Sustainable Development
М 58 (Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток) : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 19 травня 2023 року / за заг. ред. Ю. М. Петрушенка, М. Д. Домашенко. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 59 с.

The collection consists of the materials from IV International Scientific Conference «International economic relations and sustainable development» of Sumy State University, which presented the results of the research carried out in different countries, in such scientific areas as international economic relations, international cooperation and economic diplomacy, economics of nature management and sustainable development, strategic directions for sustainable development providing, International economic relations impact on sustainable development and others.

For scientists, lecturers of higher education institutions, students, graduates and everybody, interested in the scientific and practical problems of modern economics.

До збірника ввійшли матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток» Сумського державного університету, в яких наведені результати наукових досліджень, виконаних у різних країнах, із таких наукових напрямків, як міжнародні економічні відносини, міжнародне співробітництво та економічна дипломатія, економіка природокористування та сталого розвитку, стратегічні напрями забезпечення сталого розвитку, вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток та інші.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів та всіх, хто цікавиться науково-практичними проблемами сучасної економіки.

Організатори конференції:

Співорганізатори конференції:

Інститут науки і техніки Хенань, (м. Хенань, Китай)

Університет прикладних наук Цвіккау (м. Цвіккау, Німеччина)

Інноваційний університет Collegium Mazovia (м. Седльце, Польща)

Вища школа економіко-гуманітарна (м. Бельсько-Бяла, Польща)

Опольський університет (м. Ополе, Польща)

Центр соціальних інновацій Єзуїтського університету (м. Краків, Польща)

Інститут технологій та бізнесу в Ческе-Будейовицях, (м. Прага, Чеська Республіка)

<i>Хомутенко Л. І., Петровчук Д.О</i> Концепція глобального виробництва для досягнення цілей сталого розвитку	32
<i>Воронцова А.С., Голубенко М.А.</i> Проблеми розвитку інтелектуальної власності в Україні	35

РОЗДІЛ 3

Вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток

SECTION 3

The impact of international economic relations on sustainable development

<i>Taraniuk L , Taraniuk K , Korsakienė R., Siedieliev S.</i> Activity of global companies on the high-tech products market	38
<i>Chudnivets A., Yarova I.</i> Foreign direct investment as a factor of the social and economic development of Ukraine	41
<i>Воронцова А.С., Джобова Е.Г.</i> Основні загрози економічної безпеки України	44
<i>Воронцова А.С. Мандрика.А.В.</i> Резерви збільшення експортного потенціалу України в умовах війни	47
<i>Хомутенко Л.І., Григорович А. М.</i> Передові практики трансферу технологій між країнами: від теорії до реалізації	50
<i>Хомутенко Л.І., Панета А.М.</i> Причини та наслідки міжнародної міграції робочої сили	53
<i>Галинська Ю.В., Ситник С.В.</i> Decision tree як інструмент прогнозування розвитку глобальних ринків автомобілебудування в перспективі	55

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

К.е.н., ст. викладач, **Воронцова А.С.**
Здобувач ступеня бакалавр **Голубенко М.А.**
Сумський державний університет

Питання розвитку інтелектуальної власності в Україні достатньо важливе, оскільки воно відіграє вирішальну роль у стимулюванні інновацій та економічного зростання. На жаль, проблеми з захистом інтелектуальної власності, як-то недосконале законодавство та слабка юридична практика, можуть ставити під загрозу цей прогрес і потенційний добробут країни.

Інтелектуальна власність в Україні охороняється законодавством, яке включає низку нормативно-правових актів. Основними законами, що регулюють інтелектуальну власність в Україні, є Закон України "Про авторське право і суміжні права" та Закон України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг". Додатково, існують інші законодавчі акти, що регулюють окремі аспекти інтелектуальної власності, такі як патентне право, права на топології інтегральних мікросхем, права на сорти рослин і т.д.

Інтелектуальна власність включає різні види об'єктів, які можуть бути захищені наступним чином:

- авторські права: вони застосовуються до літературних, художніх, наукових творів, програм для ЕОМ, баз даних, фотографій, музичних творів тощо;
- патентні права: це охорона прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки;
- права на знаки для товарів і послуг: це охорона прав на торгові марки, найменування місць походження товарів та географічних зазначень;
- права на топології інтегральних мікросхем: це охорона прав на структури інтегральних мікросхем, які використовуються в електроніці;
- права на сорти рослин: це охорона прав на нові, унікальні сорти рослин
- інші види інтелектуальної власності, такі як комерційна таємниця, права на бази даних, права на товарний знак, авторські права на комп'ютерні програми тощо.

Щоб захистити права на інтелектуальність власність, автори або власники повинні зареєструвати свої права відповідно до вимог законодавства. Україна також є учасником міжнародних договорів та конвенцій, які регулюють охорону права інтелектуальної власності, такі як Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІС), Бернська конвенція, Паризька конвенція та інші. Це дозволяє українським авторам та власникам

інтелектуальної власності користуватися захистом своїх прав на міжнародному рівні (Geitz., 2015).

Розвиток інтелектуальної власності в Україні є важливою частиною поступового переходу країни до інноваційної економіки. Це процес, що включає в себе створення і захист прав на винаходи, товарні знаки, промислові зразки, авторські права і суміжні права, а також технологічні переваги.

Однак, не зважаючи на існуючі механізми захисту, інтелектуальна власність в Україні стикається з певними проблемами. Для подальшого розвитку інтелектуальної власності в Україні необхідно зробити кроки в напрямку підвищення свідомості, поліпшення законодавства та ефективності системи захисту, а також забезпечити ефективне виконання правових норм (Matviychuk., 2014).

У контексті глобалізації і цифровізації, важливість інтелектуальної власності в Україні стає ще виразнішою. Доступ до міжнародного ринку через Інтернет вимагає від українських компаній належного захисту своїх інтелектуальних прав. Тому розвиток ефективного законодавства про інтелектуальну власність та його впровадження стає ключовим фактором економічного зростання.

Розглянемо проблеми, що гальмують розвиток інтелектуальної власності в Україні більш детально нижче:

1. Недосконалість законодавства

Хоча Україна є учасницею більшості ключових міжнародних договорів, що регулюють інтелектуальну власність, національне законодавство в цій сфері залишається неповним та неадекватним. Зокрема, українське законодавство не враховує сучасні тенденції розвитку технологій та цифрових комунікацій, що ставить під загрозу права власників інтелектуальної власності. Наприклад, в Україні не вистачає законодавчої бази для захисту від цифрового піратства, що підкопує інтереси авторів і виробників медіаконтенту.

2. Відсутність поваги до інтелектуальної власності

Зневажливе ставлення до прав інтелектуальної власності також є серйозною проблемою. Це виявляється, наприклад, у масовому порушенні авторських прав через незаконне копіювання та розповсюдження контенту в інтернеті. Такі дії знижують стимул для творчості та інновацій, оскільки автори і винахідники не можуть отримувати достатній прибуток від своєї роботи.

3. Недостатня фінансова підтримка

Фінансова підтримка для розвитку і комерціалізації інтелектуальної власності в Україні також є недостатньою. Це призводить до того, що багато інноваційних проєктів не можуть розвиватися або змушені шукати підтримку

за кордоном. Наприклад, багато українських стартапів змушені звертатися до іноземних інвесторів або переносити свою діяльність за кордон, оскільки не можуть отримати необхідне фінансування в Україні.

4. Посилення боротьби з піратством

Для зниження рівня порушення прав на інтелектуальну власність важливо підвищити ефективність боротьби з піратством, включаючи цифрове. Це може включати посилення контролю над розповсюдженням контенту в інтернеті і збільшення відповідальності за порушення.

5. Освіта та просвітництво

Важливим елементом розв'язання проблеми є робота з громадськістю. Необхідно проводити просвітницьку роботу, пояснювати важливість захисту інтелектуальної власності, а також показувати переваги законного використання контенту.

6. Недостатня освіченість.

В Україні багато людей не знають про свої права на інтелектуальну власність. Є потреба в посиленні зусиль щодо освіти в цій області.

Всі ці заходи потребують спільних зусиль від держави, бізнесу, освітніх установ та громадськості, але вони можуть стати важливим кроком на шляху до створення ефективної системи захисту інтелектуальної власності в Україні.

Залишається фактом, що впровадження нових технологій у сучасне життя суспільства грає досить вагомую роль. Розвиток і правильна підтримка інституту ІВ країни є ключовим фактором, який стимулює розвиток інноваційної діяльності, що, у свою чергу, веде до економічного й соціального зростання держави. В умовах глобалізації інформаційного суспільства, захист авторського права вимагає використання новітніх заходів охорони, які повинні йти в ногу з розвитком суспільства (Khodakivskiy., 2017:)

Отже, проблеми розвитку інтелектуальної власності в Україні є суттєвими для стимулювання інновацій та економічного зростання. Це вимагає вдосконалення законодавчої бази та покращення юридичної практики в області інтелектуальної власності, щоб забезпечити ефективний захист прав власників та стимулювати творчість та інновації.

Робота виконана в рамках НДР № 0121U100473

1. Гейц, В.М. (2015). Інноваційна Україна 2020: національна доповідь. НАН України.
2. Матвійчук, В. К. (2014). Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: навчальний посібник. Національна академія управління.
3. Ходаківський, Є. І. (2017). Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти (3-є вид., переробл. і допов.).